

Likabehandlingsplan/
plan mot kränkande behandling

2017/2018

**Förskolans, fritids och grundskolans arbete mot diskriminering
och annan kränkande behandling av barn och elever**

Innehåll

1	Inledning	2
1.1	<i>Vad är kränkande behandling?</i>	2
	<i>Exempel på kränkningar</i>	2
2	Vår vision	3
2.1	<i>Aktiviteter för att kartlägga</i>	3
2.2	<i>Att tänka på vid kartläggningen</i>	4
3	Åtgärdsplanen.....	5
3.1	<i>Kartläggning och nulägesanalys inför läsåret 2015/2016.....</i>	5
4	Löpande utvärdering och uppföljning	6
5	Åtgärdsplan för läsåret 2015/2016.....	6
6	Mål och konkreta åtgärder.....	7
6.1	<i>Löpande aktiviteter</i>	7
6.2	<i>Handlingsprogram</i>	8
7	Kommunikation.....	8

1 Inledning

Det dagliga arbetet vilar på förskolans och skolans värdegrund och förankrar grundläggande demokratiska värden och förhållningssätt. Personalen visar genom sitt förhållningssätt och handlingar allas lika värde och rättigheter. Det ska vara känt för alla att kränkande behandling inte accepteras i vår verksamhet. Personalen ansvarar för att barn, elever och föräldrar blir informerade och delaktiga i vårt arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Personalen är tydlig och sätter gränser, reagerar och ingriper omedelbart vid alla former av kränkande behandling. All personal skall arbeta aktivt för att förhindra alla former av mobbning, rasism, trakasserier, diskriminering och kränkningar mellan barn-barn, vuxen- barn och vuxen- vuxen. Föräldrar, barn och personal skall vara delaktiga i arbetet. Skolan och förskolan har rutiner för att kartlägga, förebygga, åtgärda, följa upp, dokumentera och informera om arbetet med likabehandling.

Freinetskolan Kastanjens likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolans styrelse, rektor och personal tar avstånd från alla former av kränkningar och vill med denna plan arbeta för att förebygga och ingripa om kränkningar sker i vår verksamhet.

Se vidare:

- Lgr 11
- LPFÖ-98
- FN:s konvention om barns rättigheter
- Arbetsmiljölagen
- Socialtjänstlagen
- Skollagen (SFS 2010:800)

1.1 Vad är kränkande behandling?

Den som kränker någon kränker därmed principen om alla människors lika värde. Kränkningen är ett uttryck för makt och förtryck. Det är inte alltid handlingen i sig som är kränkande utan hur den upplevs. Den som berättar att hon eller han känner sig kränkt ska tas på allvar. Därför är individens subjektiva upplevelse en viktig utgångspunkt i definitionen av kränkande behandling.

Exempel på kränkningar

- **Tyst kränkning:** Himla med ögonen, titta snett på någon, kasta menande blickar mellan varandra, göra miner, sucka, tystna, vända ryggen till, inte svara på tilltal, behandla någon som luft.

- **Verbal kränkning:** Viska, sprida rykten, ”snacka skit”, reta, förolämpa, håna, härma, hota, utpressa, anmärka på t.ex. kläder eller frisyr, kommenterar allt den utsatte gör eller säger, hånskratta, ”skämta” eller busringa, avbryta, lägga sig i när någon pratar..
- **Fysisk kränkning:** ”Råka” knuffa någon, stå i vägen, krokben, slå igen dörren framför näsan, gömma saker, ta saker, fasthållning, slag, sparkar.
- **Text- och bilder:** Skicka kränkande lappar, klottra, skicka elaka sms, mms, på internetforum, blogg eller e-postmeddelanden. Fota emot någons vilja, lägga ut bilder på internet, instagram, kik mm.
- **Sexuell kränkning:** Ställa intima frågor, använda ord med sexuell anspelning, sexistiska kommentarer. Att ta på någon mot dennes vilja.

2 Vår vision

Freinetskolan Kastanjen är en mångkulturell skola, där vi vill att alla, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder ska känna sig välkomna. På Freinetskolan Kastanjen vill vi också att alla, elever, föräldrar och personal ska känna sig trygga, respekterade och uppskattade. Ingen rasism, främlingsfientlighet eller diskriminering på grund av exempelvis kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder ska förekomma på Freinetskolan Kastanjen.

Kartläggning och nulägesanalys: För att förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling görs en aktuell kartläggning och nulägesanalys i juni månad varje år. Årets kartläggning grundar sig på enkät från trygghetsgruppen, elev-, föräldra- och personalenkäterna som görs under våren varje läsår samt skyddsronder och trygghetsvandringar. Till kommande plan görs en översikt över vad som framkommit under läsåret samt vilka åtgärder som behöver göras under kommande läsår för att förhindra diskriminering och kränkande behandling.

2.1 Aktiviteter för att kartlägga

Följande aktiviteter utförs vid kartläggningen:

Trygghetsvandringar med elever från Trygghetsgruppen (november och maj).

Eleverna tittar på tryggheten i skolan, på skolgården och i skolans kringmiljö. Sammanställningen av skolans riskområden lämnas in för bearbetning av Trygghetsgruppen.

Ansvarig: Rektor

Skydds rond (september)

En skydds rond med skolledning, elevskyddsombud, skyddsombud samt företrädare för fastigheten görs årligen för att bl. a upptäcka och kartlägga riskmiljöer. Sammanställningen lämnas in för bearbetning av rektor.

Ansvarig: Rektor

- **Trivselenkät** (oktober och april)

Varje vår görs en elevenkät där eleverna bland annat svarar på frågor kring trygghet, trivsel och förekomst av kränkande behandling. Under våren får även föräldrar och personal besvara enkäter.

Resultaten av enkäterna sammanställs och utvärderas så att de kan ligga till grund för kommande läsårs arbete med likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling. Sammanställningen av kartläggningen tas upp med alla elever och personal på skolan.

Ansvarig: Rektor, klasslärare, Trygghetsgruppen.

- **Samtal med mentor/klasslärare**

Alla elever har återkommande samtal med mentor/klasslärare där stämningen i klassen/skolan, den personliga skolsituationen och även grundläggande värden diskuteras. Om någon elev har behov av hjälp eller stöd tar mentorn/klassläraren upp det med Elevhälsoteamet.

Ansvarig: Klasslärare/mentor

2.2 Att tänka på vid kartläggningen

Följande beaktas vid kartläggningen:

- **Lokalerna** – finns det ställen på skolan där eleverna är mer utsatta än på andra ställen?
- **Genusperspektivet** – är vi genusneutrala i vårt bemötande av eleverna?
- **Studieklimat, psykosocial och fysisk studiemiljö**
- **Organisation** – finns det diskriminerande aspekter i vår organisation?
- **Läromedel** – är de värdeneutrala vad gäller diskrimineringsgrunderna?
- **Tidningar/litteratur** – vilka har vi på skolan?
- **Attityder och ordbruk** – könsord mm
- **Främlingsfientlighet** – attityder
- **Undervisningen** – följer den våra grundläggande värden?
- **Praktikplatserna** – har alla elever samma tillgång till praktikplats oavsett kön, funktionshinder, etnisk tillhörighet mm.
- **Schemaläggning** – kan det finnas aspekter i schemaläggningen som är diskrimineringsgrundande, t ex prov på en religiös högtid?
- **Utvecklingssamtal** – planerar vi in dem med hänsyn till religiösa högtider?
- **Föräldramöten** - planerar vi in dem med hänsyn till religiösa högtider?
- **Presentationer** - planerar vi in dem med hänsyn till religiösa högtider?
- **Betygsättning** – är den neutral och objektiv?
- **Kränkningar via Internet, SMS** mm – finns det på vår skola?

3 Åtgärdsplanen

Mot bakgrund av de åtgärder som framkommit vid utvärdering upprättas en åtgärdsplan för kommande läsår. Planen innehåller vem som ansvarar för olika åtgärder.

3.1 Kartläggning och nulägesanalys inför läsår 2017/2018

Efter utvärderingen av fjolårets Likabehandlingsplan framkom följande synpunkter:

Arbete med likabehandlingsplanen

På högstadiet har man under läsåret arbetat med fyra värdegrundsbegrepp: sympati, empati, respekt och ansvar. Det har också upprättat handlingsplaner tillsammans med eleverna, för att arbeta systematiskt för trygghet och arbetsro. I analys av elevenkäter framkommer att eleverna inte är nöjda med den fysiska miljön och att de upplever att de vuxna inte alltid upptäcker om det förekommer mobbing eller kränkande behandling. Detta visade sig även i förra kartläggningen, varför det är extra viktigt att vara uppmärksam på.

På lågstadiet har man arbetat med fokus på genusfrågor och värdebegrepp som, respekt och kamratskap. På stormöte varannan vecka behandlas frågor kring trygghet och gemenskap och känslan för gruppen är viktig, att vi hjälper varandra.

Lokalerna

Det finns områden som upplevs som otrygga. Det handlar framför allt om nedre skolgården utanför Svalorna, men vi bör även vara uppmärksamma på undanskymda platser som cykelstället, buskaget, fotbollsplanen, kapphallar och omklädningsrum.

Genusperspektivet

Vi strävar efter att vara genusneutrala och vår intention är att uppmärksamma flickor och pojkar lika mycket till exempel. Kartläggningen har visat att vi inte alltid lyckas så bra med detta, varför det är en av läsårets prioriterade områden.

Studieklimat, psykosocial och fysisk studiemiljö.

Vi strävar efter trevlig rumsmiljö även vad gäller rum för modersmålsundervisning för alla modersmålsrum. Varje modersmålsrum måste fräschas upp och det måste finnas plats för material till exempel. Vi behöver schyssta stolar och bli bättre på att göra fint på väggarna.

För fritids har det varit svårt att bemanna alla rum, då de varit i tillfälliga lokaler. Det leder till risk för kränkningar och det är ofta högljutt med mycket spring mellan rummen. Detta är viktigt att uppmärksamma.

Tidningar/litteratur

Vi försöker välja böcker och tidningar som kan användas som underlag för normkritiskt arbete och inkludering.

Attityder och ordbruk

Vi försöker förebygga genom att arbeta med värdegrundsfrågor och om kränkande ord förekommer tar vi upp det i ögonblicket. Vi följer upp det på utvecklingssamtalen i matrisform. Vi vet att det förekommer en hel del fula och ibland kränkande ord.

Undervisningen

Det händer att både vuxna och barn ropar eller skriker på avstånd, eller att en grupp får skulden för något som enstaka individer har gjort. Konfliktlösning tar ibland en stor del av undervisningstiden.

Handlingsplan

Det finns handlingsplaner i alla klasser, som skapas vid läsårets början och som följs upp regelbundet under året. Dessa ska sitta samlade på väggen utanför Mullvadarnas klassrum.

Vi jobbar med värdefrågor löpande i undervisningen och genomför lägerskolor med trygghetsövningar. Fadderarbetet behöver utvecklas ännu mer, vilket är ett prioriterat område detta läsår. Vi arbetar med begreppen Novis, praktikant Gesäll och mästare i demokrati/trygghet/studieroarbetet, och använder en matris för detta i samtal med eleverna. Alla elever ska vara medvetna om var de tycker att de befinner sig i matrisen.

Rektor ansvarar för att en plan framställs och kommuniceras till barn, elever, personal och föräldrar och hur bristerna skall avhjälpas.

4 Löpande utvärdering och uppföljning

Varje verksamhet har ansvar för att utvärdera och revidera enhetens likabehandlingsplan en gång per år. Uppenbaras det under arbetets gång allvarliga brister i rutiner skall det justeras omedelbart, men med det viktiga tillägget att det då skall kommuniceras ut till alla i organisationen.

Ansvarig: rektor

5 Åtgärdsplan för läsåret 2017/2018

Åtgärd	Tidsplan	Ansvarig
Upprustning av lokaler sker regelbundet. Inventera möbler och utrustning och byta ut där det behövs.	Löpande	Fastighetsskötare

Öka trivsel i lokalerna på högstadiet. Göra fint i uppehållsrum och klassrum.	Under hösten 2017	Lärare på högstadiet Fastighetsskötare/vaktmästare.
Ytterligare ökad tid för kurator Gruppstärkande samtal mm	Från augusti 2017	Rektor
Konflikthanteringen på skolan ska följa samma struktur	Under hösten 2107	Rektor och personal
Ett övergripande arbete kring normkritiskt förhållningssätt och genusarbete ska genomföras under läsåret.	Hela läsåret	Rektor
Värdegrundsarbete och förhållningssätt	Hela läsåret	Rektor
Konsekvenstrappa som gäller hela skolan ska börja användas.	Hösten 2017	Rektor
Handlingsplanen för antimobbingarbetet ska revideras	Hösten 2017	Rektor

Ansvarig: Rektor

6 Mål och konkreta åtgärder

Ju bättre det förebyggande arbetet är, desto färre elever riskerar att bli utsatta för diskriminering och kränkande behandling. På Freinetskolan Kastanjen har vi följande aktiviteter för att förebygga diskriminering och kränkande behandling:

6.1 Löpande aktiviteter

- Varje läsår inleds med cirka två veckors arbete med olika gruppaktiviteter för att arbeta ihop klasserna. (Freinetveckor, lägerskolor). Dessa veckor innebär arbete med exempelvis värderingsövningar, drama, rollspel och diskussioner som syftar till att stärka gruppen. Sådant arbete återkommer under hela läsåret.
- Genom att arbeta åldersintegrerat kan äldre och yngre elever på skolan lära känna varandra och att samarbeta, vilket bidrar till en tryggare skola.
- På skolan har vi också ett faddersystem, där elever i år 4-6 är faddrar för elever i år 1-3. Förskoleklassen har också skyddsänglar i år 2.

- Fritidspersonalen finns på skolan under hela dagen.
- Alla elever har återkommande samtal med mentor/klasslärare där stämningen i klassen/skolan samt den personliga skolsituationen diskuteras.
- Ordningsreglerna diskuteras och revideras under Freinetveckorna.
- Ett intensivt arbete för att öka studiero och trygghet på hela skolan påbörjades under hösten 2014 och fortlöper med regelbunden avstämning. Arbetet dokumenteras och kommuniceras till föräldrar löpande.
- Trygghetsgruppen med elever från åk F-9, skolledning och kurator, arbetar förebyggande mot mobbning och kränkande behandling och har möte en gång i månaden.
- Trygghetsgruppen informerar alla elever, föräldrar och personal om likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling och gruppens arbete vid läsårsstart.
- Vi lägger stor vikt vid att det ska finnas vuxna personer ute i korridorer och på skolgården.
- Det finns ett rastschema som följs av pedagogerna.
- Luncher i klassrum tillsammans med pedagoger ger en trygg och lugn atmosfär under måltiden.
- Eleverna ska känna sig välkomna till personalrummet. På så sätt är pedagogerna alltid nära till hands för eleverna.
- Elevhälsoteamet har en handledande och stödjande funktion för personalen.
- På klassråd och stormöten har eleverna möjlighet att ta upp, diskutera samt påverka skolsituationen.
- Ett antimobbingteam finns på skolan och består av personal från olika delar av skolan. De arbetar direkt med de elever som utsätter andra för kränkande behandling eller trakasserier.

6.2 Handlingsprogram

Skolan har tagit fram ett antal handlingsplaner som vi arbetar efter när det förkommer kränkningar, trakasserier, hot eller våld. Dessa finns samlande i ett särskilt dokument som kallas "Handlingsplaner vid kränkande behandling och diskriminering, samt vid brott och andra allvarliga incidenter". Dessa, samt en handlingsplan för krissituationer finns i samma pärm som likabehandlingsplanen/plan mot kränkande behandling.

7 Kommunikation

Kartläggningen av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling kommuniceras med all personal i slutet av läsåret. Utifrån kartläggningen tar rektor fram ett förslag på kommande läsårs likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling. I början av nästa läsåre kommuniceras förslaget

med all personal, elever och vårdnadshavare. Synpunkter på förslaget på den nya planen lämnas till rektor som skriver den nya likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling för det nya läsåret.

Den färdiga likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling läggs ut på skolans hemsida samt presenteras för personal i september varje nytt läsår. Vårdnadshavare informeras på föräldramöten höst och vår.

Freinetskolan Kastanjen

Oktober 2017